Beverspor i Bymarka

Av
Terje Olsen

Svært mange dyrearter setter spor etter seg. Noen gjør dette på en slik måte at omgivelsene de lever i omformes. Beveren er en en slik art, og den er ikke beskjeden.

Beveren i Norge

Beveren har tidligere vært utbredet i hele Norge. Vi finner spor etter bever i språket; i stedsnavn med stavelsene bjor-, bøver-o.l. (på norsk) og maja- (på samisk), men også i form av avgnagde stammer i dype myrer.

Gjennom store deler av det forrige årtusen har beveren vært sterkt etterstrebet, bl.a. som pelsdyr og for kjøttets skyld. I det nittende århundrede var den nærmest utryddet i Norge. Norge var likevel ett av de få land i Europa hvor bever overhodet hadde overlevet. Fredningstiltak ble satt ut i livet fra midten av 1800-tallet for å redde noen sparsomme bestander i Agder og Telemark. Langsomt øket antallet og gjennom utsetting ble utbredelsesområdet utvidet. I dag antar forskere at der anslagsvis kan være et sted rundt 50.000 bever i Norge. Det er imidlertid stor usikkerhet knyttet til dette tallet. Den finnes i dag i de fleste av våre fylker.

Hvorfra dagens bever i Trondheim er kommet er uklart. Senest i 1990 het det i et bokverk at hovetyngden av beverne i Sør-Trøndelag holdt til på Røros med mindre bestander i Orkdal, Snillfjord og Agdenes. I Trondheim var det kun observert streifdyr.

Beverens spor

Ofte er det fotspor og ekskrementer en kikker etter når en er ute på jakt etter dyrespor, i allefall når det gjelder pattedyr. Hos beveren er det andre ting som er langt mer i øynefallende. Beveren er vår største gnager. Med sine kraftige fortenner er den i stand til å felle svære trær. I tillegg er den en flittig og talentfull entrepenør. Hogstfelt, anleggsområder og de ferdige konstruksjoner, ofte av anselige dimensjoner, faller lett i øynene når en først er på stedet.

Beverfar er en aktiv krabat som setter spor etter seg. Foto: Johnny Fløan

Andre beverspor krever mer innsats og noen ganger litt erfaring for å oppdages. Beveren søker sin næring i vann og på land. Selve måltidet inntas ofte i vannkanten, gjerne på et sted som gir skjul, ved en overhengende bredd, en liten vik med noen busker og lignende steder. Her kan en finne måltidsrester. Om våren er det ofte nøkkeroser. Denne plantens rotstokker er næringsrike og brukes av beveren i vårknipen. Ellers kan en på samme spisestedet finne små kvister som er mer eller mindre avbarket. I måltidsrestene i Bymarka er dette ofte kvist av vier og bjørk. Selje og osp brukes også der disse er tilgjengelig.

I vierkrattet langs vannkanten, vil greiner hvor deler er avkappet, avsløre at beveren har vært der og hentet mat. Noen ganger kan det være vanskelig å avgjøre om en tynn kvist er kappet av bever eller av et menneske med kniv. Men som oftest vil tannmerkene gi klare indikasjoner.

Restene etter både måltider og anleggsvirksomhet flyter omkring i bekker og vann. De finnes dermed også langt unna sitt opprinnelsessted. Har vinden blåst i samme retning en stund, vil en på vind-utsatte strender kunne finne slike rester oppstuvet i mengder.

I sommerhalvåret, når tilgangen på gresss og urter er god, lever beveren av hva den finner fra dag til dag. Gjennom vinteren derimot, klarer den seg ikke uten å samle forråd. Disse forrådene lagres i vannet og kan sees som en mer eller mindre nedsunket kvisthaug ved hytten eller i nærheten av denne. Det er de fineste skuddene, den tynneste barken og bastlaget mellom barken og veden som nå inngår i føden.

For å samle kvister til mat og virke til sine byggverk begir beveren seg ofte langt inn på land. En kan finne hogstfelt og felte enkelttrær 50-60 meter fra nærmeste vannkant. Til disse stedene kan det føre mer eller mindre tydelige tråkk eller stier. Det er flere dyreslag enn bever som lager tråkk i marka, men når stien begynner i vannkanten, ja nærmest kommer ut av vannet og leder til et området med andre beverspor, f.eks. et hogstfelt, da er det ikke tvil om hvem som står bak.

Tydelige fotavtrykk av bever er det ikke så ofte en finner. Den beste tiden å lete er i sommerhalvåret etter lengre perioder uten nedbør. Da synker vannstanden i bekker og vann og sølete strender kan tørrlegges. Her kan en finne tydelige spor i tilknytning til bl.a. spiseplasser.

En avgnagd stubbe med spon omkring er et et lett synlig beverspor. Ved Lille Leirsjø november 1984. Foto: Terje Olsen

Fotspor kan også finnes i snøen om vinteren, men er da vanskeligere å identifisere.

Det klassiske varselet om at du er i beverland er den karakteristiske spisse stubben, med tydelige tannmerker. Det er i hovedsak på sensommer og høst at beveren er aktiv med hogst. Stubben av et nylig felt tre, og alle sponene som ligger omkring, lyser da hvitt mot omgivelsene.

Beversti i bratt motbakke ved Baklidammen. Belønningen for å slite seg opp bakken er hogstfeltet med storvokst osp på toppen. Kronen til et av de felte trærne kan skimtes. September 1997 Foto: Terje Olsen

Ofte vil en finne mange stubber og felte trær som ligger på kryss og tvers, noen mer eller mindre barket og med avkappete greiner. Da kan det lønne seg å se etter tegn på anleggsvirksomhet og evt. konstruksjoner. Beverens konstruksjoner er hytter, jordhuler, tunneler, demninger og grøfter. I nærheten kan en finne områder hvor torv og jord er skavet av for å brukes til byggevirksomheten.

Enslige bever kan overvintre i jordhuler som graves inn fra bredden av vannet eller bekken og opp i jordlaget som ligger høyere enn vannspeilet. På våre kanter vil beverfamilier vanligvis bo og overvintre i hytter. Disse kan i utgangspunktet starte som en jordhule eller tunnel, men ender opp i et overbygg av kvist, greiner og jord. En beverfamilie kan lage flere

Et felt og delvis barket ospetre ved Lille Leirsjø. Hos ospen er det barken i toppen av treet som er mest interessant for beveren. Den grove barken lenger nede bli ofte vraket. Basten mellom barken og veden kan imidlertid spises uansett. November 1984 Foto: Terje Olsen

hytter. Normalt vil inngangen til hytten eller hulen ligge under vannflaten. Dette beskytter beveren mot uønskede inntrengere. I perioder med langvarig oppholdsvær vil vannstanden noen ganger synke slik at hule- eller tunnelinngangen blottlegges. For å sikre seg stabil vannstand bygger beveren demninger. Når demningen først er bygget, vil vannstanden ikke bare bli stabil, ofte blir den høyere enn normalt. I mange tilfeller vil området oversvømmes og beveren får øket sin aksjonsradius via vannveien. Med små, strategisk plasserte demninger på rekke og rad i en bekk oppnås at store arealer oversvømmes. Dette gir lettere tilgang til nye beiteområder og hogstfelt.

Hvor i Bymarka finnes beversporene?

Første gang jeg fant reportasjer om bever i Bymarka i en lokal avis var i 1988. Det var da gjort til et poeng, av hensyn til beverens sikkerhet, ikke å røpe hvor i Bymarka den fantes. Det ble skrevet at før eller siden ville det nok bli oppdaget, men ikke av mange.

I dag er situasjonen en annen. Ett beveranlegg er plassert tett opptil en godt trafikkert bilvei med tilhørende gang-/sykkelvei. Et annet sted har en beverhytte etter diverse utvidelser strukket seg inn i en ofte brukt tursti. En annen tursti har flere ganger fått sin kurs endret pga trær beveren har felt. Det (for tiden) største beveranlegget i Bymarka har fått et slikt omfang at grunneieren mener skogsdriften er blitt skadelidende og saken har vært drøftet i pressen med stedsangivelse (1998). Dette anlegget er nå så stort at det er avmerket på et orienteringskart for området. Riktignok kun som et «vann», for ennå finnes det ikke spesielle kartsymboler for beveranlegg.

På min første skitur i det nye årtusenet passerte jeg en familie som var ute i samme ærend. Jeg overhørte følgende spørsmål fra en liten gutt: «Pappa, kan vi ikke gå ned og se på beverdammen?» Beveranleggene er blitt en attraksjon for mange. På mine vandringer i beverens spor i Bymarka har jeg gjennom flere år registrert at jeg ikke er alene om denne hobbyen. Stadig vekk finner jeg fotspor av mennesker langs bekkene, fram til demningene og hyttene.

Beveren er et tilpassningsdyktig dyr. Hvis menneskene oppfører seg med den forsiktighet og respekt som alltid må kreves når en ferdes ute i

Kanal langs siden av en nyere beverhytte ved Lille Leirsjø. I bakgrunnen sees bekken gjennom Markamyra mot Lille Leirsjø. Merk de skarpskårne veggene i kanalen. November 1993. Foto: Terje Olsen

naturen, så er det ikke nødvendigvis noe problem for beveren. I andre land finnes det «by-bevere». I Trondheim er beveren ennå ikke spesielt urbanisert. I tillegg til det nevnte anlegget ved en sterkt traffikert bilvei, så har en sint bever oppsøkt et borettslag på Saupstad, og ved Theisendammen ferdes beveren freidig blant mennesker på lyse sommerkvelder.

Den alminnelige turggåers kjennskap til beverens oppholdssteder må nødvendigvis være langt bedre i dag enn for 10-12 år siden, om ikke av andre grunner så i alle fall pga beverens egen ekspansjon. For ikke lenge siden fikk en grunneier i Bymarka fellingstillatelse pga at beveren påførte skogen skader. Jeg ser derfor ikke lenger noen grunn til ikke å stedfeste beverobservasjonene offentlig, i alle fall i en publikasjon som Trondhjems Turistforenings årbok. (Langs den Sørlandske hovedvei kan en i dag gå inn på turistkontorene og bestille seg guidede bever-«safarier»).

Mine «bevervandringer» starter som oftest til fots fra Flatåsen. I hovedsak har jeg holdt meg til det vi kan kalle Leirsjø-vassdraget, men ekskursjoner til andre områder er foretatt. Det hele startet som nevnt tidlig på 1980-tallet.

Leirsjøene

Vanligvis går jeg opp vannene ved å følge stranden rundt, meter for meter. Jeg startet mine bevervandringer ved Store Leirsjø. Det er på sjøens nordside at de fleste beversporene finnes, fra betongdemningen i øst til der bekken fra Lille Leirsjø løper inn i vest. Forklaringen på dette er antagelig så enkel at det er på de nordlige strendene der vokser mest lauvtrær. Beveren gjør seg kun unntaksvis nytte av bartrær, som dominerer den sørlige siden av sjøen. Ved Frøset går hovedstien langs vannet gjennom flere hogstfelt. I hovedsak er det osp, selje og bjørk som er felt. Enkelte steder er or og rogn felt i tillegg. I vannkanten er vierbuskene kappet av mange steder. Flere hogstfelt finnes også ved vannets vestlige ende. St. Leirsjø er demmet opp av mennesker, men hytter har beveren bygget selv. To hytter lå helt vest i vannet. En er ennå synlig, men der synes ikke å være noe aktivitet knyttet til den. Ferske spor etter bever er imidlertid jevnlig å se i og ved St. Leirsjø.

Det synes for meg som om hovedaktiviteten etterhvert ble flyttet til Lille Leirsjø. Her fant jeg den første hytten i november 1984, på vannets nordside. Det er denne hytten som siden stadig ble utvidet slik at den til slutt «sperret» stien langs vannet. Fra vannkanten gikk der sti opp i terrenget til et hogstfelt. Nærmere vannet var der også felt enkelttrær, og ved hytten var der samlet kvist til vinterfor. I dag er denne hytten erodert og synes ikke å være i bruk.

I bekken som renner ut i L.Leirsjø vestfra ble der høsten 1984 sett noe som kunne være et matlager (kvisthaug). Våren 1985 ble noe som antagelig var en liten hytte observert like i nærheten, begge deler kort vei opp fra bekkens munning. Ekspansjonen skulle likevel i større grad foregå lenger opp (vest) i bekken. Den delen av bekken som kommer fra Markamyra var våren 1992 demmet opp, ikke langt fra der hvor skiløypa krysser bekken. Senere i 1992 ble flere små demninger funnet videre oppover i Markamyra. Disse forårsaket at vannspeilet ble hevet i området. I årene som fulgte var her stadig ferske beverspor å se. En annen del av bekken kommer fra Skjellbreia. I den delen ble det i september 1993 funnet en ny demning. Den var områdets største og det har den vært siden, selv om den i det siste (våren 1999) er delvis rast sammen. Bekken fra Markamyra og bekken fra Skjellbreia møtes før de renner ut i L. Leirsjø. Like nedenfor møtestedet fant jeg i november 1993 to hytter med ca 10 meters avstand. Ved den ene var der samlet en kvisthaug til vinterforråd. Ved en av hytten var der gravet en skarpskåret grøft inn fra bekken langs hyttens side slik at tilgangen til hyttens «landside» ble forenklet. Disse

Beverhytten ved Bjørktjønna. Forrådslageret (kvisthaugen) sees foran hytten. Juni 1985. I dag er hytten gjennomhullet og erodert og antagelig ikke i bruk. Foto: Terje Olsen

hyttene er lett synlig også i dag. Lenger opp i bekken fra Skjellbreia ble det i 1994 funnet en ny demning og en påbegynt hytte.

Skjellbreia

Vannet ble «oppgått» sommeren 1992. Noen bjørkestubber ble funnet, avgnagd et år eller to i forveien. Siden har jeg ikke foretatt observasjoner der. Jeg er imidlertid blitt fortalt at andre har sett bever og beverspor der siden.

Bjørktjønn

En av bekkene som renner gjennom Markamyra til L. Leirsjøen kommer fra Bjørktjønna. I det bekken forlater Markamyra, blir bekkeleiet brattere og samtidig forsvinner beversporene. De kommer imidlertid tilbake i rikt monn ved bekkens kilde. Hytten ved Bjørktjønna så jeg første gang i juni 1985, på vannets nordside. Da lå der en haug med ferske kvister i vannet ved hytten. I dag er denne hytten sterkt erodert og taket er gjennomhullet. Beveren var imidlertid aktiv i området lenge etter 1985. Høsten 1992 fant jeg flere demninger i bekken som renner inn i Bjørktjønna fra nordvest (Gunnarslættbakkan). Mens bekken må gjøre seg en omvei rundt en haug for å komme inn i Bjørktjønna, hadde beveren laget seg en snarvei mellom vannet og den demningen som lå nærmest vannet. Her kunne det sees en tydelig sti opp fra Bjørktjønna, gjennom starrgraset på myren og fram til demningen. Dette kunne kanskje tyde på at beveren brukte hytten ved Bjørktjønna som bolig mens den ekspanderte nordvestover myrene. Der var et rikt bjørkekratt som den forsynte seg grådig av. Hogstfeltene kan observeres ennå. Enkelte steder vil man kanskje forundre seg over at stammen er kappet høyt over bakkenivå. Disse er kappet vintern 1992/93 da det var ekstra mye snø, og viser at beveren ikke ligger i dvale om vinteren, men kan gå på matsanking hvis det er påkrevet. Sommeren 1994 vokste starrgraset uforstyrret i den omtalte stien, og ved demningen nærmest Bjørktjønn var der ingen tegn på aktivitet. I mai 1998 var der heller ikke tegn på aktivitet langs bekken gjennom myra. Demningene var gjennombrutt, vannstanden var sunket. På tidligere oversvømmede områder vokste der frodig gress.

I Bjørktjønnas nabovann; Svartvatnet og Vellikvatnet, har jeg ikke sett spor etter bever. Disse vannene er dog ikke blitt nøye kontrollert de siste årene.

En beversti gjennom myren ved Bjørktjønna. Denne er brukt som «snarvei» mellom to deler av beveranlegget. September 1992. Stien var tydelig oppgått de par følgende år, men synes senere å ha gått ut av bruk. Foto: Terje Olsen

Klokktjønna

I juni 1992 observerte jeg spor etter bever i form av felte trær, avkappet vierkvister og en del løse avkappede greiner. Dette var «eldre» saker, dvs muligens fra året før eller tidligere. Av ferske spor fant jeg en nylig felt bjørk og rester etter et måltid på nøkkeroseknoller. I oktober 1992 fant

Beverhytten i Nordmyra mellom Vådan og Frøset. Den ble sett av forfatteren første gang i 1994 og ble stadig påbygget. Bildet er tatt i oktober 1997 og viser et imponerende byggverk. Foto: Terje Olsen

jeg en hytte på sørsiden av vannet, tett opptil turveien som går der. Alt tydet på at den var bygget i løpet av sensommeren og høsten, siden jeg ikke så den da jeg passerte i juni. Hytten er synlig ennå.

Nordmyra mellom Frøset og Vådan

Det største beveranlegget jeg kjenner til har utviklet seg i dette området. Så stort er det etterhvert blitt at det er markert på orienteringskart for området. Herfra stammer den konflikten mellom beverens interesser og grunneierens interesser som i 1998 dukket opp avisspaltene. Mine første observasjoner i området var i mai 1994. Like nedenfor «rideveien» som er bygget her, lå en liten, men strategisk plassert demning i Vådanbekken. Den laget en ganske stor dam oppstrøms. Felte trær; osp og bjørk, var å se omkring dammen. Der var ingen hytte knyttet til anlegget, men en tunnel-/hule gikk opp i en jordmæle fra dammen. Den kunne observeres fordi en bit av taket var rast sammen, og inne i hulen lå der masse barket kvist. Det er mulig at en «nybygger» har overvintret i hulen. Høsten 1998 var hulen helt rast sammen, og framtrer nå som liten fordyping i terrenget.

Demningen var også nærmest borte, og vannstanden i dammen var sunket noe.

Disse to konstruksjonene var imidlertid bare biter av et større anlegg som vokste fram og hvor beveren fremdeles (1999) viser stor aktivitet. Da snøen etterhvert forsvant fra Nordmyra i mai-juni 1995, kom der tilsyne to demninger lenger nedstrøms (nær der hvor skiløypa krysser bekken på en plankebru). Disse demmet opp et stort område. Her fantes også en nybygd, stor hytte. Ved og omkring denne hytten har der vært aktivitet i flere år siden, bl.a. med stor hogst og gravevirksomhet. I området fantes fra før menneskeskapte dreneringsgrøfter. Beveren har sikkert hatt nytte av disse til sin ferdsel i området. Beverens oppdemning har imidlertid virket stikk i strid med intensjonene bak dreneringsgrøftene.

Området ble utvidet, antagelig først mot sørøst (nedstrøms i Vådanbekken). Her ble nye, små demninger observert helt ned mot der hvor bekken krysser veien mellom Frøset og Vådan, de siste i oktober 1998. Da jeg først fant anlegget, ble det ikke observert særlig med beverspor oppstrøms langs Vådanbekken. Heller ikke i den grenen som kommer fra Klokktjønna, Hølbekken. I mai 1999 fant jeg imidlertid et stort anlegg i tilknytning til Hølbekken og de (menneskeskapte) dreneringsgrøftene som munner i denne der bekken krysser veien mellom Lian og Skjellbreia. Her var der i alle fall to demninger som hadde demt opp et stort område. Demningene (en ca 1/2 m høy) var imidlertid nylig ødelagt og dammene mer eller mindre tørrlagt. I området som hadde vært neddemt, lå der igjen rimelig ferske froskeegg og en liten ørret. Her var tegn på stor beveraktivitet; nedhuggete trær og og gravevirksomhet – på begge sider av veien. I september 1999 ble anlegget besøkt igjen. Da var ødeleggelsene på demningene utbedret og vannstanden var høy, både i beverens egne dammer og de tilstøtende dreneringsgrøfter. Dette anlegget er ett eksempel på at beveren bygger nær en godt trafikkert turvei. Den aktuelle veien trafikkeres også til en viss grad av biler.

Leirbrumyra

Ved Leirelva, ca 60 m fra Leirbrua, fant jeg i februar 1994 noen avgnagde vierbusker. I juni 1995 lokaliserte jeg en stor hytte på en «øy» i Leirbrumyra, omgitt av vann på alle kanter. Den var da så stor at den ri-

Beverdemningen i Leirbrumyra. Bildet er tatt fra veiskråningen til gang-og sykkelstien som passerer her. Høgåsen i bakgrunnen. Desember 1995. Demningen er ennå inntakt. Foto: Terje Olsen

meligvis har vært bygget en stund før jeg fant den. Den lå (og ligger) bare et steinkast fra hovedveien. Øst for hytten var er der noen lange demninger som sørget for at store områder blir demmet opp. Det er ikke selve Leirelva som demmes, men vannet fra myra. Demningens østre ving ligger helt opptil gang/sykkelstien som er knyttet til hovedveien, og kan lett sees derfra. Demningen var inntakt sist jeg tok den i øyesyn (sommeren 1999). Anlegget ved Leirbrumyra er nok et eksempel på at beveren ikke unngår trafikkerte områder.

Theisendammen

Her så jeg felte bjørketrær for første gang i februar 1993. Disse var antakelig fellte allerede i 1992. I juni 1997 fant jeg en hytte i den vestlige del av vannet, og det ble sett flere stier som ledet fram til hogstfelt. Beveren selv hadde ikke noe imot å vise seg fram. Til tross for at der var folk som både fisket og jogget i nærheten, gikk de (to-tre stykker) på land flere ganger like ved meg, selv om jeg måtte ha vært fullt synlig for dem der jeg sto oppreist 6-7 m unna og beveget meg forsiktig omkring.

Nyfelt osp ved Baklidammen. Kniven på bildet er 22 cm. Dimensjonen på dette treet er over gjennomsnittet for de trærne beveren feller i Bymarka, men det er neppe noe problem for beveren å felle selv større trær. September 1997. Foto: Terje Olsen

Nedenfor Theisendammen har jeg ikke undersøkt Ilavassdraget.

Baklidammen

Vannet ble nøye undersøkt i juni 1993. Det ble funnet en stubbe som med sannsynlighet kunne sies å vær gnagd av bever. I september 1997 var situasjonen en annen. Felt bjørk og osp ble funnet rundt hele vannet, ospen var til dels av stor dimensjon. På et nes i den vestlige del av vannet lå der tre hytter ved siden av hverandre. Ved utløpet til bekken fra Kobberdammen var der et fint eksempel på en beversti: opp fra vannet i en bratt skråning og inn på platået ovenfor hvor et hogstfelt med storvokst osp var målet for stien.

Kobberdammen

Vannet ble nøye undersøkt i oktober 1997. Noen felte trær og avkappede busker vitnet om at beveren hadde vært på besøk tidligere i 1997. Ingenting tydet på permanent opphold.

Nordmyra, ved Saupstad

I mai 1998 kunne lokalavisen melde om at en bever hadde besøkt Saupstadringen. Dette vekket min nysjerrighet. I oktober samme år oppsøkte jeg Nordmyra (Saupstad) som er gjennomskåret av mange og dype dreneringsgrøfter. Hva som er grøft og hva som er opprinnelig bekk gjennom myra kan være vanskelig å avgjøre. Vannstanden var lav. Like vest for der hvor skiløypen til Svartdalen/Smistad krysser bekken/grøften, fant jeg en hule/tunnel som førte inn i bredden. Ved en høyere vannstand ville åpningen vært under vann. Like i nærheten fantes flere stubber med tydelige tannmerker. Disse var imidlertid ikke ferske, men kunne da være 2-3 år gamle.

Nidelven

Uansett hvordan man regner så hører vel Nidelven neppe til Bymarka. I 1988 meldte en lokalavis imidlertid om bever (bl.a.) ovenfor Ø. Leirfoss.

Langs Nidelven, fra N. Leirfoss og nedover ble der for en tid siden åpnet en tursti som sikkert mange av leserne allerede har prøvd. I mai 1998 fant jeg ved slutten av denne stien, ved Tempe, flere felte seljetrær med tydelige tannmerker på stubbene og stammene. Noen var relativt nylig felte (97/98), mens andre var eldre.

*****

Det foregående har dreiet seg om beverspor. På bakgrunn av den mengde spor som nå kan observeres i deler av Bymarka, bør det kunne fastslås at etterkommerne av de streifdyrene som kom hit for 20 (?) år siden har tatt fast opphold . Det er heller ikke urimelig å tro at beveren har vært bofast her siden tidlig på 1980-tallet.

Beversporene kan besiktiges når en har tid til denslags turer. De enkelte spor kan ofte være synlige i en årrekke og et rikt utvalg er lett tilgjengelig. Ønsker en å se beveren selv, krever det litt innsats i form av tålmodighet og iherdighet. Beveren er nattaktiv. Sommerhalvåret er derfor tiden for beverobservasjoner. Hvis en har funnet en beverlokalitet, er det bare å slå seg til der i skumringstimene eller når morgenen gryr. Finn et skjul i vannkanten. Ta hensyn til vindretningen. Beveren kan dukke opp, men ikke

forvent at du ser den første gang du prøver. Beveren har god hørsel og luktesans, men synet er ikke godt. Beveren er var, men selv har jeg flere ganger, når vinden har vært i mot meg, beveget meg rolig omkring, uten at beveren brydde seg om det.

Hvis du hører til dem som foretrekker å være i sengen om natten, så er det likevel håp. Beverne ved Teisendammen synes ikke å være så opptatt av vanlig skikk og bruk blant beverne. De viser seg gjerne fram, både i vannet og på land. En aftentur langs Theisendammen en vakker sommerkveld kan godt også resultere i en beverobservasjon.

I det foregående er der bare i liten grad tatt med generelle opplysninger om beveren og dens levemåter. Det ligger utenfor artikkelens formål. For den interesserte leser er slike opplysninger lett tilgjengelike i ulike bøker. I forbindelse med denne artikkelen har jeg selv hentet opplysningert fra:

Rosell, Frank & Kåre V. Pedersen 1999: Bever. Landbruksforlaget. 272 sider.

Valeur, Peter 1990: Beverfamilien. S. 97-120 i Semb-Johansson, Arne (redaktør): Norges dyr. Pattedyrene. Bd. 3. J.W. Cappelens forlag.

I tillegg har jeg hentet opplysninger i Adresseavisen fra: 5.11.88, 28.10.92, 11.5.98, 22.9.98 og 19.11.98.